

Kadernota

In control of Alcohol&Drugs 2016-2020
Noord-Holland Noord

Projectgroep In control of Alcohol & Drugs
2 december 2015

in control

OF ALCOHOL
OF DRUGS

1. Inleiding

Voor u ligt het nieuwe programma In Control of Alcohol of Drugs 2016-2020. Gemeenten, GGD, politie, Brijder Jeugd en GGZ in de regio Noord-Holland Noord werken samen om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren verder terug te dringen.

Op 27 augustus en 1 oktober 2015 zijn ambtenaren van verschillende disciplines uit Noord-Holland Noord bijeen geweest om mee te denken over het nieuwe kader voor 2016-2020. Dit heeft geleid tot het programma dat nu voor u ligt. Dit programma kent een verleden. Om te laten zien wat we samen al bereikt hebben met elkaar gaan we eerst terug in de tijd.

2. Het verleden en de resultaten tot nu

Vanaf 2007 is het programma Jeugd, Alcohol en Drugs actief in de regio Noord-Holland Noord. Vanaf 2005 is er onderzoek gedaan naar het alcoholgebruik van jongeren van 13 t/ m 16 jaar. Bij het schrijven van de kadernota zijn we 10 jaar verder en hebben we veel doelen behaald.

Overzicht alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in groepen 2 en 4 van het voorgezet onderwijs en ouder tolerantie

Alcoholgebruik:	2005 (percentages)	2009 (percentages)	2013 (percentages)	2015 (percentages)
Ouders keuren alcoholgebruik goed of zeggen er niets van	74,4	54	58,1	53,2
Startleeftijd	12,1 jaar	12,9 jaar	13,4 jaar	13,3 jaar
Ooit alcohol gedronken	73,5	61,9	50,3	44,8
Afgelopen maand alcohol gedronken	30,8	24,7	20	17
Overmatig alcoholgebruik (binge drinken)	45,1	36,6	26,6	22,1
Drugsgebruik:				
Ooit softdrugs** gebruikt op:	30,1	30,1	24,4	Cijfers bekend mei 2016
• Straat/park/hangplek	15,9	15,1	12,3	
• Thuis of bij vrienden	9,1	8,1	8,7	
• Op school	9,5	7,9	7,1	
• Café/disco/feest/concert	6,7	5,5	5,4	
• Ergens anders	3,2	7,3	6,6	
Ooit harddrugs*** gebruikt op:	6,6	5,9	6,4	Cijfers bekend mei 2016
• Straat/park/hangplek	3,3	2,7	2,8	
• Thuis of bij vrienden	1,3	1,2	1,8	
• Op school	0,8	0,8	1,0	
• Café/disco/feest/concert	2,0	2,0	2,3	
• Ergens anders	1,4	1,4	1,8	

*Leeftijd < 16 jaar ** Softdrugs: hasj of wiet *** Harddrugs (2005 en 2009): cocaïne, XTC, pep/speed, heroïne, paddo's exclusief GHB

***Harddrugs (2013): cocaïne, XTC, pep/speed, heroïne, paddo's en GHB

Bron: Emovo-onderzoek GGD Hollands Noorden

Overzicht naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers

Verstrekker	Ambitie in 2015	2013	2015
Supermarkt	75%	50%	51%
Slijterij	90%	22%	45%
Sportkantine	75%	20%	19%
Café	75%	19%	25%
jongerecentra	75%	18%	75%
Cafeteria	75%	15%	20%

Geconcludeerd kan worden dat er tot dusver positieve resultaten geboekt zijn als het gaat om:

- a. afname van het alcohol- en (soft)drugsgebruik door jongeren tot 16 jaar;
- b. toename van de bewustwording onder jongeren, ouders en alcoholverstrekkers over de risico's van vooral alcoholgebruik. Dit blijkt uit recent onderzoek van het Ministerie van VWS over het effect van de NIX18 campagne;
- c. jongeren beginnen op latere leeftijd met het drinken van alcohol, hoewel het stagneert in 2015;
- d. voorzichtige verbetering van het naleven van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers.

De inspanningen van alle partijen dragen bij aan deze positieve resultaten. Deze resultaten zijn een stimulans om door te gaan, want we zijn er nog niet.

Het regionale Emovo-onderzoek laat zien dat het alcoholgebruik onder jongeren is gedaald en de startleeftijd verhoogd. Toch drinken jongeren nog steeds te vroeg, te vaak en te veel. Dat heeft schadelijke gevolgen voor hun ontwikkeling en gezondheid. Hoewel het regionale Emovo-onderzoek ook laat zien dat het softdrugsgebruik onder jongeren licht is gedaald, blijft het drugsgebruik onder jongeren zorgwekkend, vooral dat van harddrugs. Partydrugs lijken in opmars, met alle bijbehorende gevaren. Dat betekent dat er nog veel werk te doen is!

3. Programma 2016-2020

Het programma loopt van 2016-2020 en richt zich op jongeren en jongvolwassenen tot en met 23 jaar, ouders, leerkrachten, alcoholverstrekkers. Het programma In control of alcohol & drugs heeft als ultieme doelen:

1. Geen alcohol onder de 18 jaar, boven de 18 zeer matig;
2. Geen drugs onder de 23 jaar;
3. Bijdragen aan het beschermen van de individuele (psychische en fysieke) gezondheid;
4. Het vergroten van sociale en maatschappelijke veiligheid;
5. Terugdringen van maatschappelijke schade en kosten door gebruik alcohol/drugs.

Dit gaan we doen door:

- a. Vergroten van bewustwording over gezondheidsrisico's van alcohol- en drugsgebruik door jongeren en jongvolwassenen;
- b. De doelgroep in eigen kracht zetten om gezonde keuzes te maken;
- c. Investeren in vroegsignalering door personen/instanties die werken met jongeren;
- d. Weerbaarheid van jongeren vergroten (nee kunnen zeggen);
- e. Ouders handvatten geven om middelengebruik te herkennen maar ook dat zij weten wat de gezondheidsrisico's zijn en het gesprek er over aangaan met hun kind;
- f. Terugdringen van de beschikbaarheid van alcohol en drugs (softdrugs mogen alleen worden verkocht in coffeeshops);
- g. Aanspreken van alcoholverstrekkers om het naleven van de leeftijdsgrens te verbeteren;
- h. Inzetten op psychische gezondheid;
- i. Handhaven conform de vastgestelde handhavingmatrix of het handhavingbeleid voor het toezicht op het naleven van de Drink- en Horecawet.

Om deze doelen te realiseren is het nodig om samen te werken met de gemeenten in Noord-Holland Noord en andere organisaties zoals de Brijder Jeugd, Trimbos, Jongerenwerk, GGD, GGZ, politie, NOC*NSF, sportservicepunten NH, CBL, KHN en anderen.

4. Algemene uitgangspunten en randvoorwaarden om de ambities te realiseren

We borduren voort op onze successen van de afgelopen jaren. Wel zijn er accentverschillen. Er komt meer ruimte voor lokaal maatwerk en naast alcoholgebruik krijgt ook drugsgebruik door jongeren meer de aandacht.

Gezondheid, sociale veiligheid en communicatie

Het is wenselijk om elkaar te versterken en aan te vullen. Een signalerende rol vanuit veiligheid is hierbij nodig. Hierdoor ontstaat er meer input voor preventie op zowel regionaal als lokaal niveau. Partners als jongerenwerk, politie, reclassering en anderen met veiligheidsbril betrekken we bij dit programma. Het is een "en-en"-verhaal en niet een "en-of"-verhaal!

Oog voor doelgroepen en settings

Dit programma en ook de vorige programma's zijn geschreven voor bepaalde doelgroepen. Voor nu en de toekomst is het zaak om deze doelgroepen niet uit het oog te verliezen. Met doelgroepen hanteren wij de volgende definitie.

De doelgroep is een specifieke groep mensen die we met In control willen bereiken.

Het programma wil bij deze doelgroep, met behulp van verschillende interventies op maat een gedragsverandering tot stand brengen

Voor het programma In Control wordt rekening gehouden met de volgende doelgroepen:

- Jongeren 12-18 jaar
- Jongeren 18-23 jaar
- Ouders/verzorgers van de jongeren
- Leerkrachten van scholen en vrijwilligers van verenigingen
- Alcoholverstrekkers

We zoeken verbinding tussen de settings: scholen, vrije tijd en thuis:

- Scholen: aanpak gericht op leerlingen in het onderwijs, hun ouders en omgeving op basis van signalen;
- Vrije tijd: aanpak gericht op hot spots en hot times in het uitgaansgebied, dansfestivals en het (sport)verenigingsleven;
- Thuis: aanpak gericht op (risico)huishoudens met jongeren en jongvolwassenen.

Ruimte voor lokale initiatieven

Een aantal gemeenten heeft het initiatief genomen om aanvullend op het regionale programma een eigen beleid te ontwikkelen. Lokale en regionale programma's versterken elkaar en vullen elkaar aan binnen de regionaal gestelde kaders. Beide sporen bestaan naast elkaar en vragen om een breed netwerk waar kennis gedeeld wordt en er met één gezicht naar buiten getreden wordt.

5. Organisatie

De Commissie Jeugd en Sociale Veiligheid heeft de algehele bestuurlijke regie op het regionale programma van In control of alcohol & drugs en de uitvoering hiervan. In de commissie zijn de besturen van gemeenten, politie, Openbaar Ministerie en GGD HN vertegenwoordigd.

De commissie:

- bewaakt de voortgang;
- stemt af tussen de subregio's;
- stuurt op resultaat.

Stuurgroepen

Op subregionaal niveau overleggen gemeenten in de daarvoor gevormde stuurgroepen en organiseren daarvoor de noodzakelijke menskracht. Deze stuurgroepen worden gevormd door bestuurders uit alle gemeenten. De hierin vertegenwoordigde portefeuillehouders sturen binnen de eigen gemeente op hoofdlijnen en bewaken de voortgang van het programma. Zij worden daarbij door de overall projectleider en een werkgroep lid van de subregio ondersteund en gevoed met informatie middels een voortgangsrapportage.

Programmaleiding

GGD HN en Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid Noord Holland verzorgen de programmaleiding en het uitwerken van dit programma in uitvoeringsprogramma's. Zij vormen werk-groepen met ambtenaren en vertegenwoordigers van gemeenten en uitvoeringsorganisaties om op de verschillende programmaonderdelen voortgang te boeken. De GGD HN coördineert daarbij de aanpak en uitvoering voor de gezondheidsactiviteiten en de communicatie. Het Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid doet dat voor de sociale veiligheid. De overall projectleider en de deelprojectleiders komen eens per maand bijeen om de voortgang te bespreken en de verbinding te houden met de thema's.

Communicatie

Om het risicovol alcohol- en drugsgebruik een halt toe te roepen willen we bij onze jongeren en hun opvoeders merkbare resultaten bereiken. Daarvoor is hun inzet en de medewerking van vele anderen nodig. Dat vraagt vooral veel communicatieve inzet. Het bereiken van de jongeren en hun ouders en/of opvoeders staat voorop. Maar daarnaast willen we iedereen mobiliseren die op enigerlei wijze kan bijdragen aan het signaleren van situaties waarop tijdig moet worden gereageerd. We sluiten zoveel mogelijk aan bij campagnes die landelijk worden ontwikkeld en zullen die toespitsen op de problematiek in onze regio.

6. Financiën

De lopende projecten in de subregio's zijn gefinancierd met geld van gemeenten. Op grond van de ervaringen uit de projecten gaan we ervan uit dat voortzetting van werkzaamheden mogelijk is met een structurele bijdrage per gemeente van € 0,50 per inwoner per jaar voor de periode 2016-2020. Noord-Kennemerland heeft gelden beschikbaar gesteld tot en met 2018. Voor eventuele specifieke campagnes, onderzoek e.d. zullen we wanneer nodig andere subsidies verwerven.

7. Uitvoeringsprogramma's

Jaarlijks schrijven we er een uitvoeringsprogramma geschreven waarin onderdelen van dit kader terugkomen. In deze jaarlijkse programma's geven we aan hoe we uitvoering geven aan de kaders opgenomen in dit programma. In de uitvoeringsprogramma's maken we onderscheid in going concern taken en projectmatige inzet.

Kaders per thema

Thema	Gezondheid
Doel	<p>In 2020 is het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren gedaald ten opzichte van de cijfers uit 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ooit alcohol gedronken is gedaald van 45% naar 36% • Ooit softdrugs gebruikt is gedaald van 24% naar 10% • Ooit harddrugs gebruikt is gedaald van 6% naar 4% • Afgelopen maand alcohol gedronken is gedaald van 17% naar 12% • Afgelopen maand softdrugsgebruik is gedaald tot 4% • Overmatig alcoholgebruik is gedaald van 22% naar 15%
Ambitie	<p>JONGEREN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten op het verhogen van de weerbaarheid om NEE te zeggen • Op maat: op behoefte van scholen • Voorlichtingen sluiten aan bij de behoefte van de scholen <p>OUDERS/VERZORGERS/VRIJWILLIGERS: Acceptatiegedrag en tolerantie van ouders/verzorgers/vrijwilligers veranderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat ouders/verzorgers/vrijwilligers de weerbaarheid bij kinderen kunnen versterken en in gesprek kunnen gaan en blijven • Ouders/verzorgers/vrijwilligers zo vroeg mogelijk informeren over de risico's • Inzetten op de voorbeeldfunctie van ouders/verzorgers/vrijwilligers <p>EN VERDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Private en Publieke samenwerking inzetten • Integraal samenwerken • Binnen gemeenten capaciteit vrijmaken voor lokale uitvoeringsplannen • Uitsplitsen van regionale en lokale doelen • Ontwikkelen van en aanbieden van menukaarten die aansluiten op lokale behoeften • Verbinding tussen domeinen: scholen, vrije tijd en thuis

Thema	Sociale Veiligheid
Doel	<p>1. In 2020 is er sluitende aanpak gerealiseerd waarin de disciplines preventie en sociale veiligheid elkaar weten te vinden en kunnen samenwerken.</p> <p>2. Nalevingspercentage onder alcoholverstrekkers bedraagt in 2020 ten opzichte van cijfers uit 2015:</p> <p>Supermarkten: van 51% naar 70%</p> <p>Slijterijen: van 45% naar 70%</p> <p>Cafes/bars: van 20% naar 40%</p> <p>Cafetaria's: van 20% naar 40%</p> <p>Jongerecentra: van 75% naar 80%</p>
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • Goede samenwerking tussen politie en handhaving maar ook met het programmaonderdeel gezondheid van In control • Betere samenwerking tussen horeca, politie en handhaving • Verbinding maken tussen repressieve en preventieve partners (sociale veiligheid en gezondheid) • Een netwerk ontwikkelen waar repressieve partners terecht kunnen • Statistische kennisgebruik van jongeren meer in beeld brengen en als input gebruiken voor preventie en veiligheid

	<ul style="list-style-type: none"> • Verbinding met andere onderwerpen maken zoals bijvoorbeeld schooluitval/schoolverzuim, seksualiteit en sexting/grooming • Aandacht voor kinderen van verslaafde ouders
--	---

Thema	Communicatie
Doel	Communicatieactiviteiten dragen bij aan het vergroten van de bewustwording over de thema's gezondheid en sociale veiligheid.
Ambitie	<p>JONGEREN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een regionaal jongerenplatform oprichten waar jongeren kunnen meedenken over activiteiten/ideeën voor jongeren 16+ • Communicatie inzetten op bewustwording • Meer aandacht voor lokale campagnes en verbinding maken met de landelijke campagnes • Meer aandacht voor 16- en 18+-groepen <p>OUDERS/VERZORGERS/VRIJWILLIGERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communiceren over oudertolerantie en het gebruik van alcohol en drugs • Ondersteunen bij het vergroten van de weerbaarheid van kinderen • Bewust maken van hun voorbeeldgedrag/-functie <p>EN VERDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sneller inspelen op veranderingen